

Tractats internacionals. Lleis. Sentències del Tribunal Constitucional

Tractats internacionals

Acord entre el Govern del Principat d'Andorra i el Govern dels Estats Units d'Amèrica relatiu al repartiment del comís dels instruments i dels productes del delictes

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 9 de maig del 2013 ha aprovat la ratificació al següent:

Acord entre el Govern del Principat d'Andorra i el Govern dels Estats Units d'Amèrica relatiu al repartiment del comís dels instruments i dels productes del delictes

L'article 14.3 del Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional (Conveni de Palerm), fet a Nova York el 15 de novembre del 2000 (en vigor a Andorra des del 22 d'octubre del 2011), estableix que les parts poden considerar el fet de concloure acords o disposicions que prevegin la repartició amb altres estats part, sistemàticament o cas per cas, dels productes o els instruments d'aquests delictes, o els fons procedents de la seva venda, de conformitat amb el seu dret intern o els seus procediments administratius. A més, de conformitat amb l'article 25, les parts han d'establir procediments apropiats per permetre a les víctimes dels delictes previstos en aquest Conveni d'obtenir compensacions.

Igualment, l'article 5.4 g) del Conveni de les Nacions Unides contra el tràfic il·lícit d'estupefaents i de substàncies psicòtropes, fet a Viena el 22 de desembre de 1988 (en vigor a Andorra des del 22 d'octubre del 2011), preveu que les parts s'esforcin a concloure tractats, acords o arranjaments bilaterals i multilaterals per tal de reforçar l'eficàcia de la cooperació internacional en el comís dels productes obtinguts de delictes tipificats de conformitat amb el Conveni.

Com a conseqüència de les disposicions anteriors, el Consell Econòmic i Social de les Nacions Unides (Ecosoc) va aprovar una resolució (2004/24, del 21 de juliol del 2004) per demanar al secretari general de les Nacions Unides la creació d'un grup de treball d'experts intergovernamentals d'àmplia representació geogràfica amb l'objectiu d'elaborar una proposta de model d'acord bilateral relatiu al repartiment de comisos de productes del delictes.

El grup de treball va reunir-se per primer cop a Viena del 26 al 28 de gener del 2008 per discutir una proposta de model presentada pel mateix Govern dels Estats Units. Després de 5 reunions, el grup de treball va aprovar unànimement el 28 de gener un model d'acord bilateral recollit en la Resolució 2005/14, del 22 de juliol del 2005, de l'Ecosoc.

Posteriorment, el model d'acord va comptar també amb l'aprovació de la Comissió sobre la Prevenció del Delictes i la Justícia Criminal de les Nacions Unides celebrada a Viena el maig del 2005 i la Conferència d'estats part del Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional celebrada a l'octubre del mateix any.

Es tractava, doncs, d'un model d'acord bilateral àmpliament consensuat a escala internacional i aprovat de manera unànime pels estats que van participar en el grup de treball, entre els qual hi havia els Estats Units d'Amèrica.

Pel que fa al Consell d'Europa, convé destacar que Andorra també és part, des de l'1 de novembre del 1999, del Conveni relatiu al blanqueig, al descobriment, a l'embargament i a la confiscació dels productes del crim, fet a Estrasburg el 8 de novembre del 1990. L'article 15 d'aquest instrument internacional relatiu als béns confiscats estableix que "la part a la qual es demana que efectui el comís disposa, segons el seu dret intern, de tots els béns que confisca, llevat que les parts concernides ho convinguin d'una altra manera", o sigui, que la norma general determina que sigui l'estat executor d'una resolució de comís el que pugui conservar la totalitat dels productes comissats, llevat que hagi signat un acord bilateral sobre el seu repartiment amb l'estat emissor de la resolució de comís. Els Estats Units

també són membres d'aquest Conveni des de l'1 de novembre del 1997.

Per la seva banda, la Unió Europea va aprovar en un primer moment la Decisió marc (DM) del 22 de juliol del 2003 sobre l'embargament preventiu i l'assegurament d'elements probatoris, atès que l'assegurament de béns és un requisit indispensable per a l'eficàcia d'un comís ulterior. Posteriorment, la DM 2005/212/JAI, del 24 de febrer del 2005, sobre el comís dels instruments i els productes del delictes i de béns relacionats amb el delictes, va introduir la regulació substantiva necessària amb l'objectiu d'harmonitzar les diferents normes efectives dels estats membres en matèria de comís.

Per facilitar la cooperació entre els estats membres de la Unió Europea, la DM 2006/783/JHA, del 6 d'octubre del 2006, sobre l'aplicació del principi de reconeixement mutu de resolucions de comís, obliga els estats membres a reconèixer i executar en el seu territori les resolucions de comís dictades per un tribunal competent en matèria penal d'un altre estat membre. Tanmateix, l'article 16 de la DM, relatiu a les disposicions dels béns comissats, estableix que, tret que l'import obtingut de l'execució de la resolució de comís sigui inferior als 10.000 €, cas en el qual l'estat d'execució pot quedar-se el comís, l'estat d'execució ha de transferir a l'estat d'emissió el 50% de l'import que hagi obtingut de l'execució de la resolució de comís.

No és gens estrany que en el si de la Unió Europea el repartiment del comís (50% per a cada estat membre) parteixi d'una norma general diferent de la de les Nacions Unides, ja que es pretén situar en un mateix nivell d'igualtat tots els estats membres, simplificant i agilitant al mateix temps els llargs i complicats procediments de negociació. Tot i així, el mateix article 16 preveu que els estats membres poden acordar altrament.

En l'àmbit andorrà, el Codi penal preveu diverses disposicions que tracten del comís d'instruments del delictes o de llurs productes (articles 70, 286, entre d'altres), especialment en el capítol quart, en què es refereix als delictes de blanqueig de diners o valors. El comís es té en compte igualment en el Codi de procediment penal.

La Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme, del 29 de desembre del 2000, modificada per la Llei 28/2008, de l'11 de desembre, i la Llei 4/2011, del 25 de maig, regula també el comís en els articles 20 i 36, i de manera molt específica en el capítol segon, relatiu a les disposicions especials en matèria de criminalitat (articles 38 i 39).

L'Acord bilateral proposat pel Govern dels Estats Units s'inspira en el model d'acord aprovat per l'Ecosoc (només amb 13 articles), però amb matisos importants i amb un únic objectiu: deixar palès que les víctimes han de ser compensades abans del repartiment del comís, segons es desprèn dels compromisos adquirits en el Conveni de Palerm.

Els Estats Units ja han signat 19 acords semblants. El primer amb Mònaco a l'any 2007 i el darrer amb la República Dominicana l'any 2012. El model actual és producte de les millores introduïdes al llarg dels anys amb l'objectiu primordial, com s'ha dit, de salvaguardar els drets de les víctimes, especialment aquelles més vulnerables (infants, dones, gent gran, etc.) que precisen d'una major protecció de les administracions implicades. Durant el procés de negociació es van matisar alguns aspectes i es va aconseguir l'objectiu prioritari de limitar la data d'aplicació de l'Acord. Així, els americans poden demanar el repartiment del comís, no més tard d'un any des de la data de la resolució que confisca els béns. Per tant, l'Acord no s'aplica amb retroactivitat.

Prèviament al repartiment s'ha de compensar les víctimes. Cal tenir en compte que els americans només rescabalen les víctimes d'allò que realment han perdut. En cap cas hi ha una indemnització per danys i perjudicis. Quan el delicte principal és un delicte de drogues, no hi ha víctimes identificables. És molt probable que les institucions americanes siguin, a la pràctica, víctimes identificables, però de conformitat amb el Conveni de Palerm, el Govern d'Andorra no pot limitar aquesta circumstància.

L'Acord negociat amb els Estats Units no modifica en cap cas l'article 39 de la Llei de cooperació penal internacional ni dóna cap instrucció al batlle sobre què

ha de fer amb el producte del comís. De fet, convé que l'article 39 sigui aplicat pels tribunals andorrans i que el Govern tingui a disposició els béns comissats per tal d'indemnitzar en primer lloc, a les víctimes identificades de conformitat amb l'Acord signat.

Amb la signatura d'aquest Acord bilateral, Andorra fa un pas més en la lluita contra el crim organitzat i el producte dels seus delictes amb l'objectiu de consolidar internacionalment la seva posició com a estat cooperant en tots els àmbits on es desenvolupin les conductes criminals. Aquesta voluntat s'ha anat materialitzant a través dels anys amb la signatura de diversos convenis internacionals, com s'ha ressenyat i, en especial, del Conveni del Consell d'Europa de 1990 relatiu al blanqueig, al descobriment, a l'embarcament i a la confiscació dels productes del crim, del qual Andorra és part des de l'1 de novembre de 1999.

Tenint en compte les consideracions exposades,

s'aprova:

La ratificació de l'Acord entre el Govern del Principat d'Andorra i el Govern dels Estats Units d'Amèrica relatiu al repartiment del comís dels instruments i els productes del delicte, signat el 14 de febrer del 2013.

El Ministeri d'Afers Exteriors donarà a conèixer la data de l'entrada en vigor d'aquest Acord.

Casa de la Vall, 9 de maig del 2013

Vicenç Mateu Zamora
Síndic General

Nosaltres els coprínceps manifestem el consentiment de l'Estat per obligar a través d'ell, n'ordenem la publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, i autoritzem que a partir d'aquell moment es pugui lliurar l'instrument de ratificació corresponent.

François Hollande
President de la
República Francesa
Copríncep d'Andorra

Joan Enric Vives Sicília
Bisbe d'Urgell
Copríncep d'Andorra

Acord entre el Govern del Principat d'Andorra i el Govern dels Estats Units d'Amèrica relatiu al repartiment del comís dels instruments i dels productes del delicte

El Govern del Principat d'Andorra i el Govern dels Estats Units d'Amèrica (d'ara endavant "les parts")

Reconeixent l'interès mutu del Govern del Principat d'Andorra i del Govern dels Estats Units d'Amèrica de privar els delinqüents dels seus beneficis il·lícits;

Reconeixent que tant el Principat d'Andorra com els Estats Units d'Amèrica són part del Conveni de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional, fet a Nova York el 15 de novembre del 2000, i del Conveni de les Nacions Unides contra el tràfic il·lícit d'estupefaents i de substàncies psicotropes, fet a Viena el 20 de desembre de 1988;

Reconeixent que els convenis de les Nacions Unides esmentats estipulen la col·laboració en la localització, la congelació, l'embarcament i el comís o la confiscació dels productes de l'activitat delictiva;

Afirmant que res en les disposicions d'aquest Acord ha de perjudicar de cap manera les disposicions i els principis de la cooperació internacional establerts en els convenis esmentats i que aquest Acord té la intenció també de realçar l'efectivitat de la cooperació internacional prevista en aquests convenis;

Desitjant millorar encara més l'efectivitat de l'acció policial en ambdós jurisdiccions en la investigació, l'enjudiciament i la repressió del delicte i en la localització, la congelació, l'embarcament i el comís o la confiscació dels actius relacionats amb el delicte, ja siguin el seus productes o els seus instruments; i

Desitjant també crear un marc per compartir la disposició d'aquests actius;

Han acordat el que segueix:

Article 1

Definició dels termes

Als efectes d'aquest Acord:

1. "Actius" significa diners i propietats de tot tipus, materials o immaterials, mobles o immobles, tangibles o intangibles i els documents o instruments jurídics que evidencin la titularitat o l'interès en aquestes propietats, que, de conformitat amb una ordre de confiscació:

a) representin els productes d'un delictes o els actius d'un valor equivalent; o

b) representin els instruments d'un delictes.

2. "Confiscació" que inclou "comís", significa una decisió imposada per un tribunal en seguiment d'un procés relatiu a un o diversos delictes (inclòs el comís sense condemna) que tingui com a resultat la privació permanent d'actius, o d'un import equivalent al valor d'aquests actius, en benefici d'una part.

3. "Cooperació" significa la col·laboració prestada per una part a l'altra que ha contribuït o ha facilitat la confiscació dels actius, inclosa, sense que sigui limitativa, la cooperació descrita en els articles 7, 13, 18 a 20, 26 i 27 del Conveni de les Nacions Unides sobre la delinqüència organitzada transnacional de l'any 2000, i en l'apartat 4 de l'article 5, l'article 7, l'apartat 1 de l'article 9, i els articles 11 i 17 del Conveni de les Nacions Unides contra el tràfic il·lícit d'estupefaents i de substàncies psicòtropes de 1988; i

4. "Resolució" significa la decisió escrita de confiscació que és ferma i no està subjecta a apel·lació judicial.

Article 2.

Objecte i àmbit d'aplicació

Aquest Acord té la intenció de permetre a les parts compartir els actius que han estat confiscats en relació amb els delictes. Aquest Acord només té com a objecte l'assistència mútua entre les parts. Aquest Acord no dona drets ni genera beneficis a tercers, inclòs un inculpat o una altra part en el procediment de confiscació.

Article 3.

Circumstàncies que comporten el repartiment dels actius confiscats

Les circumstàncies següents, per separat i independentment, poden comportar el repartiment entre les parts dels actius confiscats:

1. Una part que disposa d'actius confiscats a causa de la cooperació prestada per l'altra part pot, a petició de l'altra part o per iniciativa pròpia, compartir aquests actius a discreció.

2. Una part que està en possessió d'actius a causa de l'execució d'una ordre dictada per l'altra part pot compartir aquests actius.

3. Quan hi ha víctimes identificables en la conducta delictiva subjacent al comís, la part que ha confiscat els actius pot, a petició de l'altra part o per iniciativa pròpia, posar aquests actius sota la custòdia de l'altra part.

Article 4

Sol·licitud per compartir actius confiscats

1. Una part pot demanar un repartiment dels actius confiscats en les circumstàncies establertes a l'article 3. Llevat que s'hagi acordat d'una altra manera entre les parts, aquesta sol·licitud s'ha de fer per escrit dins del termini d'un any a partir de la data de la resolució que confisca els actius. La part requeridora ha de traduir la seva sol·licitud a la llengua de la part requerida.

2. La sol·licitud ha de descriure les circumstàncies pertinents de la cooperació, els detalls per identificar el cas, els actius confiscats i les entitats involucrades, així com aquella informació addicional que les parts hagin acordat.

3. Quan rep una sol·licitud per compartir actius confiscats de conformitat amb aquest article, la part que està en possessió dels actius confiscats, ha d'avaluar la sol·licitud i ha d'informar per escrit la part requeridora sobre el resultat d'aquesta valoració sense demora.

Article 5.

Repartiment dels actius confiscats

1. Quan una part decideix compartir actius confiscats, fixa a discreció, de conformitat amb les seves normes i la seva legislació nacional, la part d'aquests

actius que representa l'abast de la cooperació proporcionada per l'altra part; no obstant això, les parts preveuen que en els casos normals, en els quals la part que està en possessió dels actius confiscats ha executat, ha fet complir o, a banda d'això, ha admès una resolució de comís que s'ha obtingut principalment pels esforços d'investigació i litigi de l'altra part, el repartiment ha de ser a parts iguals. Després, una part transferirà a l'altra:

a) un import equivalent a la participació fixada, de conformitat amb els apartats 1 i 2 de l'article 6, després de la venda o la conversió dels actius confiscats no fungibles, si escau; o bé

b) determinats actius comissats fungibles, en espècie, el valor dels quals sigui equivalent a la totalitat o a part de la participació fixada, de conformitat amb l'apartat 3 de l'article 6, o bé

c) determinats actius comissats no fungibles, en espècie, el valor dels quals sigui equivalent a la totalitat o a part de la participació fixada, de conformitat amb l'apartat 3 de l'article 6.

2. La part que comparteix els actius confiscats pot establir condicions sobre la utilització d'aquests actius si ho considera apropiat. Cal prendre en consideració les opinions expressades per la part receptora pel que fa a aquestes condicions. La part receptora pot acceptar les condicions que no siguin contràries a la seva legislació nacional.

3. La part que comparteix els actius confiscats pot afegir interessos o algun altre increment al valor meritat des de la confiscació i deduir les despeses que requereixen l'obtenció i el manteniment de la resolució i els actius així com l'execució de la resolució.

4. Les parts no tenen la intenció de compartir actius poc importants. Es consideren poc importants els actius valorats per sota de 75.000 dòlars nord-americans o el seu valor equivalent en euros el dia en què es dicta la resolució. En casos excepcionals, les parts poden acordar compartir actius inferiors a aquest valor.

5. Quan hi ha víctimes identificables en la conducta delictiva subjacent al comís, i llevat que les parts ho acordin altrament, s'espera que tingui prioritat

la consideració dels drets d'aquestes víctimes davant el repartiment dels actius entre les parts, excepte: (a) si el nombre de víctimes i el valor dels actius confiscats fan que la part corresponent a cada víctima sigui mínima, o (b) si el valor dels actius comissats supera les pèrdues de les víctimes. En aquest cas, l'excés pot ser compartit. Quan un delictes de blanqueig de diners dona lloc a un comís i inclou un delictes subjacent amb víctimes identificables, aquestes víctimes es consideren víctimes del delictes de blanqueig de diners a l'efecte de l'aplicació d'aquest apartat.

6. A Andorra, la decisió, de conformitat amb l'article 5, la pren el ministeri encarregat de la justícia. Als Estats Units d'Amèrica la decisió la pren el Departament de Justícia o el Departament del Tresor o qualsevol altra entitat autoritzada per la legislació dels Estats Units.

7. Les decisions i els compromisos presos per les parts en virtut d'aquest Acord no poden ser impugnats en l'àmbit judicial o davant altres instàncies, ni a Andorra ni als Estats Units d'Amèrica.

Article 6.

Condicions de pagament

1. Llevat que les parts ho acordin altrament, qualsevol actiu que hagi de ser transferit de conformitat amb l'article 5, apartat 1, lletra a, s'ha de pagar:

- a) en la divisa de la part que està en possessió dels actius confiscats o en la divisa dels actius confiscats; i
- b) mitjançant transferència electrònica dels fons o per xec.

2. El pagament de qualsevol d'aquests actius ha de fer-se a favor:

- a) en el cas que sigui el Govern d'Andorra qui hagi de rebre el pagament, del ministeri encarregat de les finances;
- b) en el cas que sigui el Govern dels Estats Units d'Amèrica qui hagi de rebre el pagament, dels Estats Units d'Amèrica i s'ha d'enviar a l'oficina pertinent o al compte que especifiqui o bé el Departament de Justícia o bé el Departament del Tresor; o
- c) del receptor que especifiquin les autoritats competents.

3. Si és necessari, per efectuar el pagament de determinats actius comissats, fungibles o no fungibles, que hagin de ser transferits segons l'article 5, apartat 1, lletres b i c, les parts poden establir acords especials.

Article 7

Conseqüències de la transferència

1. Qualsevol actiu transferit no ha d'estar subjecte a cap altre procediment intern i ha d'estar lliure de gravàmens.

2. La part que transfereix els actius no assumeix cap responsabilitat sobre aquests actius un cop han estat transferits.

3. La part que rep els actius els utilitza de conformitat amb les disposicions establertes a l'apartat 2 de l'article 5, si escau, o bé per a qualsevol altra finalitat legítima.

Article 8

Autoritats competents

Totes les comunicacions entre les parts relatives a les disposicions d'aquest Acord es fan pel conducte següent:

1. Per part del Govern dels Estats Units d'Amèrica, per la Divisió Criminal de l'Oficina d'Afers Internacionals del Departament de Justícia dels Estats Units. A més, el Principat d'Andorra pot enviar sol·licituds per al repartiment d'actius a l'agència pertinent del Departament de Justícia dels Estats Units o del Departament del Tresor dels Estats Units;

2. per part del Govern del Principat d'Andorra, pel ministeri encarregat de la justícia;

3. o per altres institucions que una part determini.

Article 9

Consultes

A petició d'una de les parts, les parts es consulten sense demora sobre la interpretació, l'aplicació o la implementació d'aquest Acord, en general o respecte d'un cas concret.

Article 10

Entrada en vigor

Aquest Acord entra en vigor a partir de la data en què el Govern del Principat d'Andorra notifica per escrit al Govern dels Estats Units d'Amèrica, a través de

la via diplomàtica, que s'han complert els procediments interns necessaris per a l'entrada en vigor d'aquest Acord. Nogensmenys, l'Acord s'aplica provisionalment a partir de la data de la seva signatura.

Article 11

Denúncia de l'acord

Després de l'entrada en vigor, cadascuna de les parts pot denunciar en qualsevol moment aquest Acord notificant-ho per escrit a l'altra part a través de la via diplomàtica. La denúncia esdevindrà efectiva sis mesos després de la recepció de la notificació.

En prova de conformitat, els sota-signats, degudament autoritzats pels seus governs respectius, signen aquest Acord.

Fet a Washington, Estats Units, per duplicat, el dia 14 de febrer del 2012, en les llengües angleses i catalana, essent els dos textos igualment fefaents.

*Pel Govern del
Principat d'Andorra:
Narcís Casal*

*Pel Govern dels
Estats Units d'Amèrica:
Kenneth Blanco*